TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Dnro 9216/93/2023

22.9.2023

Eduskunta

Hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Asia: U 39/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan tilastoista annetun asetuksen (EY) N:o 223/2009 muuttamisesta (Euroopan tilastoasetus)

Tietosuojavaltuutetun lausunto

Tietosuojavaltuutettu kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Euroopan tilastoasetuksen ja yleisen tietosuoja-asetuksen välinen suhde

Valtioneuvoston kannassa pidetään tärkeänä, että ehdotuksen suhdetta EU:n tietosuojasääntelyyn selvennetään. Valtioneuvoston kannan mukaan ehdotukseen liittyviä yksityiskohtia tulisi tarkastella suhteessa vaatimuksiin, joita liittyy tietosuojan ohella salassa pidettäviin tietoihin ja julkisuuslainsäädäntöön.

Tietosuojavaltuutettu yhtyy tähän valtioneuvoston kannassa esitettyyn näkemykseen. Ehdotuksen sääntelyn ei tule olla ristiriitaista tai päällekkäistä yleisen tietosuoja-asetuksen ((EU) 2016/679) sääntelyn kanssa. Tietosuojavaltuutettu kiinnittää tältä osin huomiota muun ohella siihen, että ehdotuksen mukaan Euroopan tilastoasetuksen 3 artiklan 8 kohdan mukaista määritelmää ”käyttö tilastotarkoituksiin” laajennettaisiin siten, että sillä tarkoitettaisiin ”yksinomaista käyttöä tilastollisten tulosten ja analyysien kehittämiseen ja tuottamiseen, mukaan luettuna käyttö asiaan liittyvää tutkimusta ja tieteellistä toimintaa tai otantakehikoiden laatimista varten”. Yleisen tietosuoja-asetuksen kontekstissa tieteelliseen tutkimukseen tapahtuvaa henkilötietojen käsittelyä ei katsota osaksi tilastolliseen tarkoitukseen tapahtuvaa käsittelyä, vaan käsittelytarkoitukset ovat erilliset. Tieteelliseen tutkimukseen tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn on täytettävä tieteelliselle tutkimukselle asetetut tunnusmerkit, jotka tilastollisen tarkoituksen osalta eivät tule sovellettavaksi.

Tietosuojavaltuutettu kiinnittää huomiota lisäksi siihen, että ehdotuksen mukaan Euroopan tilastoasetuksen 25 artikla muutettaisiin julkisesti saatavilla olevien tietojen osalta muotoon ”Laillisesti yleisön saatavilla olevia tietoja ei pidetä luottamuksellisina (”confidential”), kun niitä käytetään tilastotarkoituksiin”. Euroopan tilastoasetuksen 3 artiklan 7 kohdan mukaan ”salassapidettävillä tiedoilla” (”confidential data”) tarkoitetaan ”tietoja, joiden avulla on mahdollista suoraan tai välillisesti tunnistaa tilastoyksiköt ja siten paljastaa yksikkötietoja. Määritettäessä, onko tilastoyksikkö tunnistettavissa, on otettava huomioon kaikki kyseeseen tulevat keinot, joita kolmannen osapuolen voidaan kohtuudella odottaa käyttävän tilastoyksikön tunnistamiseksi”. Tieto-

suojavaltuutettu kiinnittää tältä osin huomiota siihen, että edellä mainittu salassapidettävien tietojen määritelmä näyttäisi pitkälti vastaavan yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaista henkilötietojen määritelmää. Tietosuojavaltuutettu toteaa, että siltä osin kuin julkisesti saatavilla olevat tiedot sisältävät henkilötietoja, on kyseisten tietojen käsittelyyn sovellettava yleisen tietosuoja-asetuksen säännöksiä.

Ehdotuksessa esitetään tiedonantovelvollisuuden laajentamista yksityisten tahojen hallussa oleviin tietoihin. U-kirjelmän liitteenä olevan muistion mukaan relevantteja yksityisiä tietoaineistoja olisivat esimerkiksi televiestintäoperaattoreiden mobiilipaikannusaineistot, kauppojen asiakaskorttiaineistot sekä pankkien maksupääte- ja luottokorttitransaktioaineistot. Tietosuojavaltuutettu katsoo, että yleisessä tietosuoja-asetuksessa omaksutun henkilötietojen käsitteen laajuuden vuoksi tilastojen laatimisessa käytettävät tiedot sisältävät useissa tapauksissa henkilötietoja. Myös edellä mainitut aineistot ovat yksityisten tahojen hallussa lähtökohtaisesti henkilötietoja. Yleisen tietosuoja-asetuksen ja Euroopan tilastoasetuksen välisen suhteen ei tule jäädä tietoja käsitteleville tahoille epäselväksi.

Valtioneuvoston kannassa pidetään tärkeänä varmistaa, että komissiolle esitetyn sakkojen asettamismahdollisuuden seuraamukset ovat tehokkaita ja oikeasuhteisia. Valtioneuvoston kannan mukaan seuraamusten tulisi myös olla oikeassa linjassa yleisen tietosuoja-asetuksen seuraamussääntelyn kanssa. Tietosuojavaltuutettu pitää valtioneuvoston kannassa esitettyä myös tältä osin kannatettavana.